

**Byggherrens ansvar for ivaretaking av
omsynet til tryggleik, helse og
arbeidsmiljø
Sentrale krav etter byggherreforskrifta**

Bergen, 25. mars 2015

**Advokat Ottar F. Egset
90579167**

Hvorfor byggherreforskrift?

FOYEN TORKILDSEN & CO

FOYEN TORKILDSEN & CO

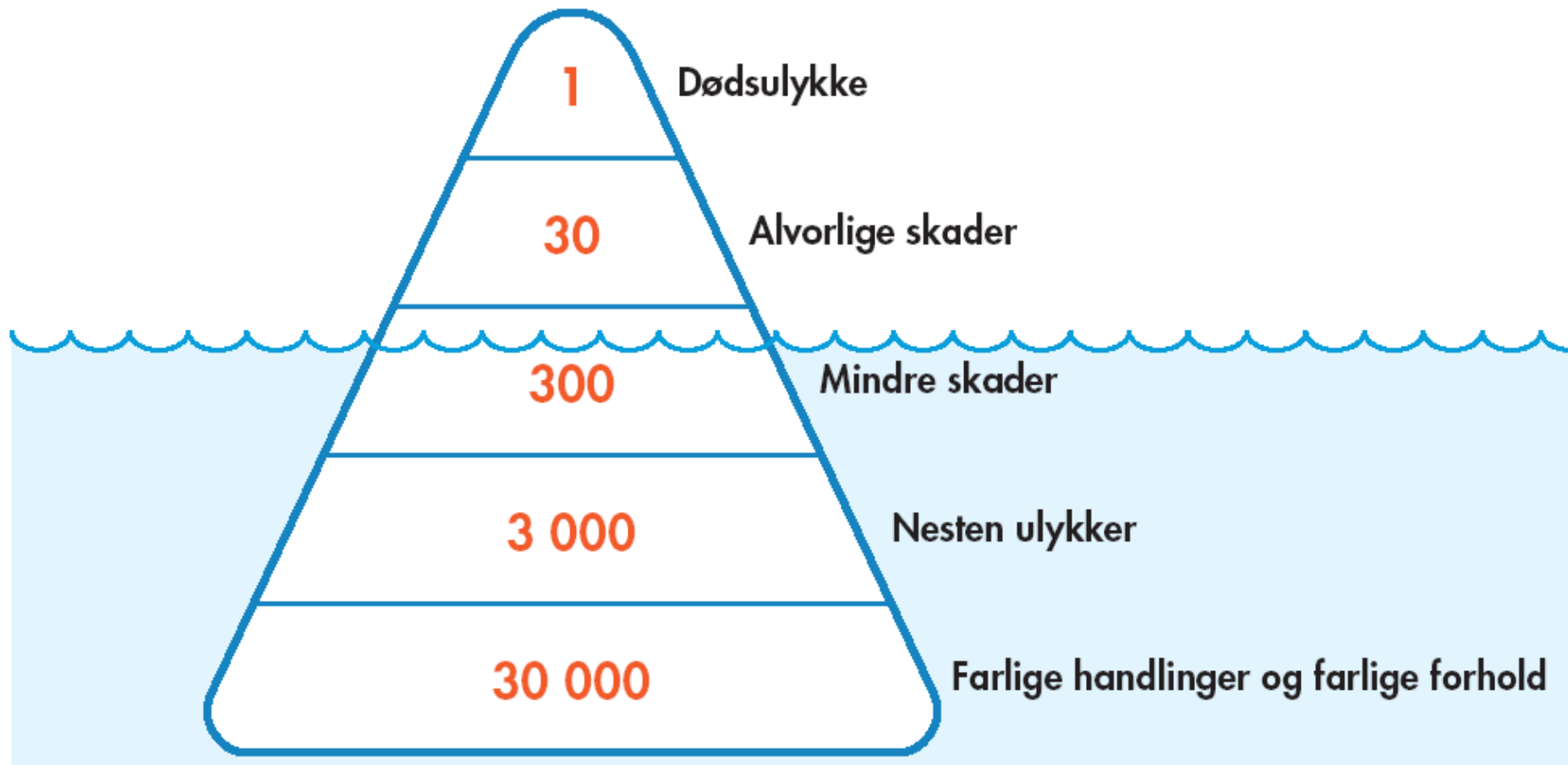

Adressa.no 26.6.2013

Arbeidsskadedødsfall etter næring 2013

	Næringsgruppe - kode og navn (SN2007)	Antall sysselsatte* i 1000	Antall døde	Frekvens per 100 000 sysselsatte
01-03	Jordbruk, skogbruk og fiske	49	10	20,4
05-09	Bergverksdrift og utvinning	72	9	12,5
10-33	Industri	228	2	0,9
35-39	Elektrisitet, vann og renovasjon	27	1	3,7
41-43	Bygge- og anleggsvirksomhet	197	9	4,6

Hva forårsaket ulykkene?

- Krevende arkitektur
- Organisasjonsmessige valg
- Dårlig planlegging

- **"60 % av ulykkene er
prosjektert og planlagt"**

Byggherreforskriften

- SHA-ansvar for byggherren fra oppstart til overlevering.
- Stiller krav til ivaretagelse av SHA både under planlegging og gjennomføring

Byggherreforskriftens formål:

formålsparagraf § 1

”å verne **arbeidstakerne** mot farer ved at det tas hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen i forbindelse med **planlegging, prosjektering og utførelse** av bygge- eller anleggsarbeider”.

Byggherreforskriften i sammenheng

Sentrale lover og forskrifter for bygge- og anleggsarbeid:

- Arbeidsmiljøloven med forskrifter
  - formål; sikring av arbeidsmiljøet

- Internkontrollforskriften
  - Formål; sikring av arbeidsmiljøet, bl.a.

- Byggherreforskriften
  - Sikring av arbeidsmiljøet

3 Byggherren har et overordnet ansvar for å planlegge og koordinere arbeidet med sikkerhet, helse og arbeidsmiljø for hele bygge- eller anleggsplassen

1	Den enkelte virksomhet er ansvarlig for å planlegge, gjennomføre og kontrollere sitt eget arbeid, ta hensyn til andre og bidra til nødvendig samordning overfor andre	Den enkelte virksomhet er ansvarlig for å planlegge, gjennomføre og kontrollere sitt eget arbeid, ta hensyn til andre og bidra til nødvendig samordning overfor andre	Den enkelte virksomhet er ansvarlig for å planlegge, gjennomføre og kontrollere sitt eget arbeid, ta hensyn til andre og bidra til nødvendig samordning overfor andre	Den enkelte virksomhet er ansvarlig for å planlegge, gjennomføre og kontrollere sitt eget arbeid, ta hensyn til andre og bidra til nødvendig samordning overfor andre	Den enkelte virksomhet er ansvarlig for å planlegge, gjennomføre og kontrollere sitt eget arbeid, ta hensyn til andre og bidra til nødvendig samordning overfor andre
----------	---	---	---	---	---

(en skal i tillegg være hovedbedrift)

2 **Hovedbedriften** har ansvar for å samordne HMS arbeidet, og internkontrollen for **felles aktiviteter**, når flere virksomheter jobber **på samme sted**

Byggherrens plikter

- Sørge for at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplassen blir ivaretatt:
  - **Under planlegging og prosjektering**, særlig ivareta SHA ved:
    - Arkitektoniske, tekniske og organisasjonsmessige valg
    - Å beskrive og ta hensyn til den risiko som BH bringer inn i prosjektet
    - Å avsette tilstrekkelig tid til prosjektering og utførelse
  - **Under utførelse**, ivareta SHA ved koordinering av arbeidene.
- Sikre at **pliktene** som er pålagt koordinatoren, de prosjekterende, arbeidsgiverne og enmannsbedriftene **i denne forskriften** blir gjennomført.

Noen hovedpunkter

- Håndtering av risikoforhold i prosjektet
- Følge opp at andre oppfyller sine plikter etter forskriften
- Stille krav til aktørene; entreprenører, koordinatører etc

Risikoforhold

- Kartlegge risikoforhold forårsaket av planene
  - Ikke risikoforhold entreprenørene skal ivareta etter IK
- Prosjekterende skal risikovurdere SHA
- Risikoforhold beskrives i tilbudsgrunnlaget
- SHA-plan må utarbeides
- Oppfølging av risikoforholdene i SHA-planen

SHA-planen - innhold

- a) **organisasjonskart** - som angir rollefordeling og entrepriserfor
- b) **fremdriftsplan** - som beskriver når og hvor de ulike arbeidsoperasjonene skal utføres
- c) **spesifikke tiltak** - knyttet til arbeid som kan innebære fare for liv og helse

Eks. på «spesifikke tiltak»:

Tiltak knyttet til risiko som følge av forhold ved tomt, grunnforhold, omgivelser, eksisterende bygningsmasse eller som følge av valgt arkitektur eller tekniske løsninger som vanskeliggjør "vanlig" sikring.

- d) **rutiner for avviksbehandling**

Oppfølging

- Oslo tingrett 23.10.2003

..det er for retten dokumentert referater fra fremdriftsmøter og byggherremøter, sikkerhetsrunder som alle tyder på SiO har tilstrebet en aktsom planlegging, organisering og gjennomføring av prosjektet mht SHA. Prosjektleder var på byggeplassen flere ganger i uken, representant på byggeplassen deltok på sikkerhetsrunder, rapporterte om feil og mangler til koordinator og byggherren, «I et byggeprosjekt av denne størrelse kan retten ikke se at byggherren kan kritiseres for ikke å ha organisert sin KONTROLLVIRKSOMHET under byggefasen på en annen måte».

Etablering og dokumentasjon av kontrollrutiner

- rapportering internt
- møterefater
- en del av avtalen med koordinator for utførelse (KU)

Oppfølging

- Byggherren er ikke ansvarlig for å følge opp entreprenørens internkontroll
  - Ikke blande seg i interne forhold (direkte)
- Oslo tingrett 19.6.12
- KU hadde ikke nok kunnskap om jobben som KU, noe som medførte uaktsomt overtredelse av krav i BHF. «*Denne manglende kunnskap og forståelse må være byggherrens ansvar, det må kunne kreves at en KU blir så godt **fulgt opp** at han forstår rollen sin.*»

Byggherren må stille krav

- om at entreprenørene har en fungerende IK
- om forebyggende tiltak
  - a) at det treffes nødvendige tiltak for å sikre at **uvedkommende** ikke får atkomst til bygge- eller anleggsplassen
  - b) at det tas hensyn til **andre virksomheter** på eller i nærheten av bygge- eller anleggsplassen
  - c) god orden og fullt forsvarlige **hygieniske forhold**
  - d) sikker **atkomst** til arbeidsplassene og sikre ferdselsveier
  - e) avmerking og tilrettelegging av områder for **lagring og oppbevaring av forskjellige materialer**, særlig når det dreier seg om farlige materialer eller stoffer
  - f) vedlikehold, kontroll før igangsettelse og **kontroll av anlegg og utstyr**, for å kunne rette opp feil som kan påvirke arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø
  - g) lagring, håndtering og fjerning av **avfall** og farlige materialer
  - h) **forsvarlige arbeidstidsordninger**
  - i) **tilfredsstillende personalrom**
  - j) **forsvarlig innkvartering.**

Det er snakk om holdninger

- Byggherren bør poengtere viktigheten av ivaretagelse av SHA i kontrakten
  - Brudd på SHA-planen mv er å anse som mislighold av kontrakten
- Prioritere SHA i bygge- og fremdriftsmøter
- Være nøye med avtaler/fullmakter KU/KP
- Arbeidsintrukser dersom oppgavene ivaretas i eget hus
- Dokumentasjon!

